

ELŐFIZETÉS
Egy negyedévre
2 korona

Telefon szám 503.
Hirdetések díja: megállapo-
dás szerint

HÉTFŐ

POLITIKAI HETILAP.

Megjelenik minden hétfőn délelőtt.

Kéziratokat vissza nem adunk.

Egyes szám
5 krajcár
(10 fillér)

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zrínyi-utca 2 szám 1. emelet
Sebesy-ház

IV. évfolyam.

ARAD, 1910. NOVEMBER 14.

43. szám.

Jelölések után.

Állapítsuk meg, mert az igazságnak tartozunk ezzel, hogy az aradi munkapárt és a függetlenségi párt megejtett hivatalos jelölései bizonyos tekintetben egy recipe szerint készültek s ugyanaz a jellemző tulajdonság fedezhető fel mind a két tábor gondolkozásában. Rövidesen talán úgy fejezhetők ezt ki, hogy *sok becsületesség, semmi taktikai érzék.*

Ezt a tételt azonnal illusztráljuk.

Elsőnek tudvalevőleg a munkapárt jelölt. És megcselekedte ezt olyképpen, hogy kifejejtette többek között *Barabás Bélát, Vizer Lajost és Steigerwald Alajost*, vagyis azokat az ekszponált függetlenségiakat, akik a kétszer kettő négy bizonyosságával bejutnak a törvényhatóságba. És mert ezt jól tudja a munkapárt is, taktikai okok amellet szölkottak, hogy jelöljék az illetőket, mert ezzel a munkapárti jelöltek sánszait emelik.

De nem tették. Megmaradtak rossz taktikusnak, de becsületesen őszinte dolgoztak cselekedtek.

Körülbelül azt hirdették az eljárásukkal, hogy mindenekelőtt a saját érdemes embereikre gondolnak, azoknak a buzgalmát, hűségét, munkáját jutalmazták, — ha lehet. Az akarat megvan bennök s most már a polgárságon mulik, hogy azt mennyire sikerül megvalósítani.

A függetlenségi párt az elmúlt hét végén jelölt mind a négy kerületben s

lisztáján *egyetlen munkapárti nevet sem találunk.* A párt végrehajtó-bizottsága kimondotta, hogy csakis függetlenségét jelölnek, s ezt önzetlenül meg is cselekedték. Önzetlenül mert hiszen jól tudják ők is, hogy hiába nem jelölték *Varjassy Árpádot, Ottenberg Tivadart, Tolnai Jánost* és a többi kiváló munkapárti jelöltet, azok föltétlenül nagy többséggel lesznek a törvényhozás tagjaivá.

A taktikát illetőleg tehát a két párt egymással teljesen kvitt, nem irigyelhetik egymást, azonképpen a személymegválogatásban sem. E téren történtek hibák itt is, ott is, bennünket azonban első sorban a munkapárti botlások érdekelnek.

Nem vagyunk ugyanis a párt vezetésével egy nézetben abban, hogy az első kerületet ugyszólván teljesen a korifeusok számára foglalta le s ott nem igen engedte szóhoz jutni a komolyabb kereskedő és iparos elemet. Annál kevésbbé helyeselhetjük ezt, mert igen könnyen pártbomlásra vezethet, amint azt a vezető urak is érezhetik már. Ez pedig kissé súlyos ár volna egy két tulzott ambícióval bíró urért.

Mi elejétől fogva hangsúlyoztuk hogy a városatya választásoknál nincs helye a politikának, ellenben igenis van helye az érdem elismerésének s a kereskedő- és iparos-osztály, mint akik teherviselésben is legelől állanak, méltánylásának.

Ezen az alapon mi ezt a kombinált lisztát tartjuk leginkább *a polgárság érdekében* valónak:

I. kerület:

Braun N. Antal kereskedő,
Mezey Andor bankigazgató,
Nemess Zsigmond ügyvéd,
Ring Géza bankigazgató,
Rosenberg Miksa dr. ügyvéd.
Somló Ármin dr. ügyvéd
Steinhardt Mór dr. ügyvéd,
Sugár Jenő dr. ügyvéd,
Tolnai János dr. ügyvéd,
Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő.

II. kerület:

Hoffmann Antal kereskedő,
Hönig Ottó nagyiparos,
Lakatos Ottó dr. rendfőnök,
Magyary Ferenc gyáros,
Priegl István dr. ügyvéd,
Reinhart Gyula nagyiparos,
Szántay Lajos építész,
Szél Ernő postafőnök,
Vizer Lajos ügyvéd.

III. kerület.

Avarffy Imre dr.
Csécsi Imre
Cziráky Márton
Meisztrovich János
Nachtnébel Ödön
Probszt Mihály
Steigerwald Alajos
Szántay Béla
ifj. **Varjassy Lajos.**

BRAUN M.

férfi- és gyermek ruha áruháza ARADON,
József főherceg-ut 3. szám.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy férfi ruha üzletemet **József főherceg-ut 3. szám alá** (Kossuth-szoborral szemben) **helyeztem át** s felhívom a ruhavásárlók szives figyelmét dus nagy raktáramra és **meglepő olcsó áramra.**

V. kerület:

Barabás Béla dr. ügyvéd.
 Domonkos Lajos magánzó,
 Fuchs Ignác gyárvezető,
 Kabdebó János dr. orvos,
 Krenner Zoltán dr. ügyvéd
 Nattland Bernát bankigazgató,
 Sármezey Endre vasúti igazg. h.
 Szabó Zoltán nagybirtokos,
 Szathmáry István igazg. tan.
 Zerkovitz Rudolf motoros igazg.

oooooooooooooooooooooooooooo

SZEMLE.

*

(Ismét Bécs a világ közepe.) A politika figyelme oda összpontosul, a delegációk ténykedése az, mely minden politikai figyelmet, ezekben a pihenő időkben leköt. S ha semmi egyéb nem történt volna, csak csupán Tisza István gróf nagy beszéde, még akkor is megemlítsé méltó lenne a delegacionális ülés. Mert ez volt az első magyar nagy politikusként olyan irányú beszéde, melyben a létszámemeléssel mellet tör lándzsát s hozzá olyan indokolással, hogy semminemű nemzeti vívmány a létszámemelés megszavazására reá nem birt volna, csak csupán s egyedül annak szükségessége. S miután annak szükségessége beállt, tehát teljes erejével annak oldala mellett találják, mint az ország érdekeinek, biztonságának főkövetelményét. Mindenesetre megfontolásra méltó s felette nagyfontossággal bír Tisza István gróf nagy beszéde, mert egyszerűen egészen más perspektívát nyit a magyar politikának, amelyben, ami eddig hihetetlennek látszott, az ime valóra vált, a magyar delegátusok elitje kardoskodik a létszámemeléssel mellet, minden rekompensáció, minden ellenszolgáltatás ígéretése nélkül. Tehát nem mondják ezután a magyar vezető politikusként, hogy a csendőrokok ilyen vagy amolyan magyar jellegű sujtást kapnak ruházatukra, nem ígéretik, hogy a magyar vezényszó, a létszámemelés megtörténte után minő kilátással veheti majd fel a versenyt a némettel, nem ígérenk a honvédségnek ágyukat, sem magyar vezényleti nyelvet, ellenérték gyanánt, melyet azután nem tartanak be, hanem egyszerűen reámutatnak nyíltan és őszintén a létszámemelés szükségességére s igaz érvekkel kívánnak hatni, nem a szivekre, hanem a gondolkozó agyvelőkre. Hogy melyik a helyesebb mód, melyik a férfiasabb, azt mindenki nyíltan látja, de hogy a politikában, melyik a könnyebb mód, azt csak a jövő fogja igazolhatni.

*

(A kecskeméti katonai botrány.) Részeg fővel huszártisztek s nem is a legifjabb fajtából, az egész város nyugalmas polgárságát izgalomba ejti, tisztos nőket nyílt utcán inzultál, másokat véresre ver s végül mintha mi sem történt volna. Vigan folytatja tovább a tivornyát, ott, ahol elkezdtek. Az idők jele, vagy a véletlen játéka, hogy az utóbbi időkben egyszerűen két nagystilű katonai botrány foglalkoztatja a közvéleményt. Felűnő mindenesetre, hogy mindkét esetben az alkohol játszott a főszerepet, ez a mindenképp s mindenképp előtt elítélendő mixtum compositum, mely elieddig a magasabb körökben csak elvéve s akkor is mélyen eltitkolva játszhatott szerepet. Most, amikor a delegáció a katonák ügyével foglalkozik, semmiesetre sem eshetik jól a hadügyi kormányzatnak a két katonai botrány, mely az utóbbi hét krónikáját festette véresre, a kiontott vértől s a szégyenpirtól, melyet e történetek arcunkba kergettek. Utóvégre a katonaság nem képezhet külön államot az államban s nem tarthatja örök rettegésben a békés polgárokat. Nem lehet eltűrni, hogy a polgárság keserves adófilléréiből fenntartott hivatalnoksereg fellázadjon s erőszakosságával megfélemlítse azokat, akik tulajdonképpen kenyéradó gazdái s akiknek jóvoltából fényeskedhetnek, kényeskedhetnek ezen a világon. Azt hisszük, hogy most végre befejezték kisdud játékaikat s megszűnnek végre rettegett hatalom lenni, mert a polgári elem tudni fogja, hogy az ilyen rakoncátlan elemek megfékezésére minő rendszabályokat kell életbe léptetnie.

oooooooooooooooooooooooooooo

A portugál forradalom.

Aktualitásában még ma is ép olyan nagy jelentőségű a Lisszabonban a minap lezajlott forradalom, mintha csak tegnap történt volna. Hiszen éppen tegnap hoztak hírt a lapok, hogy Portugáliában katonai összeesküvést fedeztek fel, mely a köztársaság ellen irányult. Még nagyon sokáig marad aktuális a portugál köztársasági küzdelem. A lisszaboni forradalomról újabb pompás mozgófényképeket mutat be új műsorán az *Uránia*. Hétfőn kerül bemutatásra a gazdag, változatos új program, melyen az utolsó napok legpompásabb felvételei szerepelnek.

oooooooooooooooooooooooooooo

A Royal-kávéházban

kedden, folyó hó 15-étől kezdve csak 6 napig esténként

Dr. Kárpáthy Laci

hírneves jogász-primás

Rajnai Stefike

primásnő személyes vezetése mellett egy első budapesti

„Elite Hölgyzenekarral“

fog hangversenyezni.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri tisztelettel

Deutsch L. Lipót **Royal-kávéház, Arad, Boros Béni-tér.**

Szabad bemenet.

Pótvásár helyett állatvásár.

Iparosok és kereskedők értekezlete.

— A Hétfő riportja. —

A törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyűlésén *Varjassy* Lajos polgármester indítványára kimondotta, hogy egy pótvásár engedélyezését kéri a minisztertől. A felmerült terv megbeszélésére tegnap délelőtt gyűlésre gyűltek egybe a város iparosai és kereskedői az ipartestület székházának dísztermében.

Az értekezletet *Steigerwald* Alajos ipartestületi elnök nyitotta meg; rövidesen vázolta a gyűlés célját s elnökül *Éles* Ármint s jegyzőül *Kaszab* Gézát ajánlotta, amit a jelenvoltak egyhangulag elfogadtak.

Éles Ármint elfogadta az elnöki széket s felkérte *Varjassy* Lajos dr. kereskedelmi és iparkamarai titkárt, hogy tegye meg előterjesztését.

Varjassy Lajos dr. kifejtette, hogy amikor a törvényhatósági bizottság pótvásár tartását határozta el, nem precizították, hogy tulajdonképpen milyen legyen ez a vásár. Kirakó vásárról beszélni sem lehet, minthogy ennek tételei akadályai vannak. A vásárok szabályozásáról szóló rendelet kimondja, hogy pótvásár csak elmaradt vásárok helyett tartható. A kirakó vásár a mellett a kereskedők és az iparosok érdekei ellen is lenne. Véleménye szerint csak állatvásárt kellene tartani, mert az elsősorban a fogyasztó közönség hasznára lenne, minthogy enyhítene a husdrágaságon.

Glück Károly hozzájárult az előterjesztéséhez azzal, hogy az állatvásár legmegfelelőbb ideje a jövő év premiérének 5 és 6 napja lenne, minthogy az közvetlenül román karácsony előtt esik.

Hegyi Albert hozzájárult mind a két indítványhoz. *Schwarz* Manó kirakó vásárt is proponált. *Kaszab* Géza felvilágosító szavai után azonban elállt ettől.

Az értekezlet egyhangulag kimondotta, hogy csupán állatvásár tartására kér engedélyt s így irányban kéri föl a törvényhatósági bizottságot is. A vásár idejéről január 5-6 napját választották.

oooooooooooooooooooooooooooo

Műkedvelői előadás.

Kellemes estélye volt azoknak, akik tegnap este a Városligeti vendéglőben megtartott műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságon részt vettek. Ez alkalommal a *Kikapós férjek* három felvonásos vígjáték került színre. A mulatságot az Aradon építendő Munkás Otthon javára rendeztek és elég szép eredménnyel zárult a számadás, amennyiben az Otthon alapja tekintélyes összeggel szaporodott. A szereplő nők kivétel nélkül kiváló alakítást nyújtottak. Fel kell említenünk *Tergulicza* Annuskát, *Todorovics* Katit, *Borsi* Irénkét, *Vidák* Rózsikát, *Borza* Gizikét *Kuhn* Gizikét és *Szabó*

Barry, Engelhardt, Humanic King, Moccasius, Lingel és Progress elsőrendű gyártmányok különlegességei már megérkeztek

Weinberger János kizárólagos cipőraktárában

Arad, Andrassy-tér 20. szám. Telefon szám 312

Margitkát. A férfi szereplők közül jók voltak Kálmán Géza, Odepa Rudolf, Pálkás Lajos, Luszka László, Kádár Mihály, Kenéz Sándor, Berliner Lajos, Vidák Ferenc, Héger István, Kiss Lajos és Szántó József. Oly nagy volt a darab sikere, hogy azt legközelebb meg fogják ismétetni, még pedig — mint hírlik — a Fehér Kereszt szállóban (V. F.)

Választás előtt.

A függetlenségi párt hivatalos jelöltjei —
Jelölő-ülés a Millenniumban.

— A Hétfő riportja. —

A mai nappal beléptünk az utolsó hétbe, mely megelőzi a városatyá választásokat. Mind a két pártnak meg van már a hivatalos listája. A munkapárt egy héttel ezelőtt hozta nyilvánosságra hivatalos jelöltjeinek névsorát, melyet annak idején ismertettünk, a függetlenségi párt pedig tegnap határozott ideiglenesen afölött, hogy kiknek nevével megy a választási küzdelembe. A párt végrehajtó bizottsága a kerületek által ajánlott jelöltek közül a következőket vette föl a hivatalos listára:

I. kerület: Somló Ármán dr., Sugár Jenő dr., Fraenkel József, ifj. Müller József, Balogh Dávid, Dáni János, Vojtek Alajos, Schmidt János dr., Tessits Sándor és Schwarczberger Manó.

II. kerület: Magyary Ferenc, Sebesi Ferenc, Hoffmann Antal, Maresch Gyula, Hönig Ottó, Lakatos Ottó dr., Szántay Lajos, Vizer Lajos és Priegl István dr.

III. kerület: Avarffy Imre, Csécsy Imre, Meisztrovits János, Probst Mihály, Szántay Béla, Nikolits Sándor, Steigerwald Alajos, Söfalvi György és Raicu Isa.

IV. kerület: Barabás Béla dr., Kabdebó János dr., Benkő Gyula, Gaál Pál, Sármezey Endre, Hunyadi József, Domonkos Lajos, Nattland Bernát, Szathmáry István és Schneider József.

*

Az első kerületbeli választók nagyrésze tegnap délelőtt értekezletet tartottak a Millennium sörcsarnok külön termében, ahol egyhangulag Braun N. Antal kereskedőt jelölték.

INGYEN! javítom a nálam vásárolt cipőket.

Cipő, kalap és uridivat cikkeket csak

KORÁNYINÁL

Szabadság-tér 3. szám alatt

vegyünk, hol ez áruk legjobban és legolcsóbban szerezhetők be. — A híres Moskovits-féle **Anatomiai cipők** kizárólagos raktára. — **Saját érdekében mindenki nézze meg kirakataimat.**

Petrovits főszolgabíró felmentették.

A battonyai járásbíró botránya.

Szeged, nov. 14.

A szegedi büntető törvényszék öt napi izgalmas tárgyalás után vasárnap délelőtt mondott ítéletet abban az érdekes bűnperben, mely napokon keresztül foglalkoztatta az ország sajtóját. A vádlottak padján mint ismeretes, Petrovics Mihály battonyai főszolgabíró ült, aki ellen Simon Ákos kir. táblabíró, a battonyai járásbíró egykori vezetője emelt panaszt közhivatalnok ellen irányuló nyilvános rágalmazás vétségeért.

A több napon keresztül lefolyt tárgyalás folyamán a kihallgatott tanúk a táblabíróra nézve igen terhelő vallomást tettek, így kétségtelenül tisztázódott Petrovicsnak az az állítása, hogy Simon Ákos a táblabírói állásával össze nem egyeztethető dolgokat követelt el. A bizonyítási eljárás befejezése után Harsányi Elemér kir. ügyész mondotta el vádbeszédét amely után Krenner Zoltán dr. ügyvéd, az aradi ügyvédi kar nagytehetségű fiatal tagja mondotta el nagyhatású védőbeszédét. A közel két és félórás tartó védőbeszéd nagy hatást keltett úgy a bíróságra, mint a jelen volt nagyszámú hallgatóságra. Krenner dr. védőbeszédében bebizonyította, hogy védenca teljesen igazat mondott akkor, amikor Simon Ákos kir. táblabírónak azt mondotta: *Hogy seperjen a battonyai járásbíró előtt, mert ott van mit seperni.*

Vasárnap délelőtt hirdette ki nagyszámú közönség előtt, mely soraiban igen sok bíró foglalt helyet, Pokay Elek elnök a bíróság ítéletét. Az ítélet szövege szerint a következőképen szólt:

Ő Felsége a király nevében!

A szegedi kir. törvényszék, mint büntető bíróság, rágalmazás vétsége miatt vádolt Petrovits Mihály járási főszolgabíró battonyai lakost az ellene emelt a btkv. 258. §-ába ütköző rágalmazás vétségének vádjára és következménye alul a btkv. 263. §. utolsó bekezdése értelmében a bprts. 326. §. 3. pontja alapján felmenti és a felmerült költségeket az államkincstár terhére utalja.

Az ítélet meglepetést keltett mert mindenki tudta ugyan, hogy a vádlott főszolgabíró vádját beigazolta, mégis marasztaló ítéletet hoztak.

Az ítélet indoklását az képezte, hogy a vádlott a tárgyalás folyamán bebizonyította, hogy a battonyai járásbíró előtt van mit seperni s ez alapon felmentő volt. A kir. ügyész felelőbe tett az ítélet ellen.

MENCZER GYULA

mű-butor asztalos

Aradon, Demeter-utca 94. sz.

Rendelésre készít mindennemű

háló-, ebédlő- és irodai butor-berendezéseket

a legmodernebb kivitelben, méltányos árak számítása mellett.

Népgyűlés a drágaság ellen.

— A Hétfő riportja. —

Az aradi munkásság tegnap délután tüntető felvonulással egybekötött népgyűlést tartott. Már a kora délutáni órákban nagy számmal seregltek a Szabadság-térre a munkások, ahonnan 3 órakor indult el a több ezerre menő tömeg a város főutcáin. Elől nagy transzparensset vittek, rajta a következő felírás:

Éljen az általános, egyenlő és titkos választói jog.

Hangos volt az utca a merre a menet elhaladt. Erős, szenvedélyes kitörések tiltakoztak a drágaság ellen. Igazán szép és impozáns volt a felvonulás, a legkisebb rendetlenséget sem láttuk.

A munkásokból álló rendezőség, melynek élén Huppert Henrik állott, ügybuzgalommal ügyelt a rendre. Négy óra volt, mikor a menet kiért a Városligetbe, hol népgyűlést tartottak. Budapestről Csizmadia Sándor és Jócsák Kálmán alföldi titkár volt a gyűlés szónoka. A gyűlés elnökének Buday Gyulát, jegyzőjéül Vadász Ármánd dr.-t választotta meg.

A szónokok élesen kikeltek az agrárius uralom ellen és azt hangoztatták, hogy a drágaság egyedüli oka, az agrárius politika. A míg a munkásság munkabére alig 15 százalékban emelkedett, addig a megélhetés 50—70 százalékkal nehezebb. Meg kell szüntetni a határzárlatot, hogy a balkáni államokból jöhessen be élelmiszer és innen pedig ne engedjenek semmiféle ennévalót kivinni.

A gyűlés lelkes hangulatban ért véget.

Az aradi filharmonikusok első hangversenye.

— A „Hétfő” riportja. —

Az az ősrégi igazság, hogy mindenhez első sorban pénz kell, hosszú ideig lehetetlenné tette, hogy az aradi *Filharmonia-egyesület* intenzív, szélesebb alapokra fektetett munkát végezzen. Az egyesület névleg élt ugyan, megtörtént azonban, hogy nagyon sok ideig nem vehettünk tudomást róla.

Az évek elmulásával azonban megszaporodtak Arad zeneértő s ezzel egyidejűleg zenekedvelő emberei s az egyesület néhány évvel ezelőtt már olyan nagy közönség előtt tarthatta meg hangversenyeit, hogy bizonyos volt az erkölcsiek mellett az anyagi siker is. Természetesen ez sem következett be azonnal, ma azonban már úgy ítéljük, hogy az egyesület a kiválóan bevált bérletrendszerrel zavartalanul folytathatja kulturális munkáját, a klasszikusok népszerűsítését.

A mai hangversenyen jól esett a Fehér Keresztnek szinte zsúfolt termét látnunk, különösen abban a tudatban, hogy a jelenlévők nagy része bérő s így a többi hangversenynek is biztosítva van már a szép közönsége.

A mai műsor első számával *Erkel* Ferenc emlékének áldoztak a filharmonikusok az ő *Ünnepi nyitány*-ával, amelyet a Nemzeti Színház fenállásának ötven éves jubileumára írt. A mű, precíz előadásban, nagy hatást tett a közönségre, különösen az a rész, ahol a Szózat kezdő motívumai uralkodnak.

Schubert VI. szimfóniája (C dur), de kü-

lönösen annak andantéja viharos tapsot váltott ki a közönségből.

Érdekes volt az aradi színház hárfásának Longhi Zseninek szereplése, aki Hartmann Bölcsődal-ában és Kühn Esti pihenés-ében segítette teljes diadalhoz a hatalmas kvatettet. Hosszan tapsolták.

Svendsen *Norvég rapszodiá*-ja ez a bizarr, változatokban gazdag zeneszám teljes mértékben lekötötte a közönség figyelmét, amely tünnetően hálás volt az élvezetes számért.

Grossmann „A vajda szelleme” című operájának csárdása fejezte be a tartalmas műsort méltóan.

Zellner Sándor dirigált.

Kár, hogy a műsor alján levő ezt a figyelemzetést: „A hölgyek csak kalap nélkül foglalhatják el helyüket” — sok hölgy nem vette figyelembe.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Tanulságok a politikából.

*

A két függetlenségi párt képviselői a delegációban erős lámpalázzal küzdenek. A dolog érthető, ha meggondoljuk, hogy ezuttal először töltik be a delegációs ellenzék szerepét. Mikor első ízben szakítottak a párt hagyományos taktikájával és bementek a delegációba, akkor — kormányon voltak. Igaz, Apponyi és Batthyányi, mint a volt nemzeti párt tagjai is résztvettek a delegációs üléseken, de ez a párt 67-es ellenzék volt. A mostani szerepkör tehát egészen új és így teljesen megértjük, ha oly nehezen tudnak a megváltozott viszonyokhoz alkalmazkodni. Mint egy beteges terheltség nyomja őket a koalíciós mult. És hiába mondja Kossuth Ferenc, hogy a függetlenségi pártnak régi programja újra feléled, ebben a feléledésben már nemcsak az ország választói, de már ők maguk sem hisznek.

Ki hallott valamit a függetlenségi delegátusoktól az önálló hadseregről, az önálló külügyről, a közös ügyek és a delegáció egész intézményének eltörléséről? Pedig ugyebár ezek volnának az állítólag feléledt régi program kardinális pontjai. Csakhogy nekik nem a program fontos, nem az elvek fontosak. Ők még mindig a függetlenségi vagy jobban mondva a koalíciós kormányképesség vizein eveznek. Nekünk igazán semmi kifogásunk sem volna az ellen, ha egykori függetlenségi meggyőződésüket módosítani akarják és ráállanak őszintén a hatvanhetes alapra. De tegyük ezt kifejezetten és nyíltan. Mert az a függetlenségi politika, a melyet ők a delegációban csinálnak, komikus és erősen visszatetsző.

A delegációban sirják el keserveiket az elveszett paradicsomról és a mikor állítólag régi függetlenségi programjuk egészében feléledt, még mindig a koncessziós politika egyedül üdvezítő voltát emlegetik. De ez még hágyján. Azonban hogy ők, a delegációs intézmény egykori esküdt ellenségei, a delegációban rendeznek próbavitákat olyan ügyekről, a melyek kizárólag a magyar kormánynak és a magyar

országgyűlésnek vannak fenntartva, ezt mással, mint a szokatlan helyzet okozta lámpalázzal nem tudjuk megmagyarázni.

Ezzel a visszás és a magyar parlamentáris alkotmány szempontjából bántó és veszdelmes jelenséggel szemben valóban szükség volt arra a tapintatos, de határozott leckére, melyet Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnöktől kaptak. Szinte örvendetes, hogy a delegációs ellenzék politikai iskolázatlansága és kapkodó zavarodottsága erre a férfias nyilatkozatra alkalmat adott. Ez a pár szó, a mely fényesen megvilágította a kormány politikai irányát, éppen oly erővel demonstrálja a magyar államiság és a magyar alkotmány visszaállított erejét, tekintélyét, hatalmát.

Ez így van és így lesz a jövőben. Ebbe a nemzet örömmel megnyugodott és bele kell nyugodniuk azoknak is, akik még mindig minden lehető és lehetetlen alkalmat megragadnak, hogy felfelé és lefelé propagandát csináljanak a letört koalíciós rendszernek. Ez a rendszer megcáfolta a parlamentáris és felelős kormányzás elvét és úgy állította oda minisztereit, mint martirjait egy küzdelemnek, melyet a nemzet érdekében vívnak egy ismeretlen és rejtélyes hatalom ellen. Ma aztán meghallhatták a miniszterelnöktől, hogy hatalom csak egy van: a nemzet és király együttes akarata. A kormány végrehajtó és felelős szerve ennek az akaratnak, amelynek ha nem tud megfelelni, levonja a konzekvenciákat és nem tünteti fel magát olyan küzdelmek martirjaként, melyet nem a nemzetért, hanem a miniszteri tárcákért vivott.

Meg kell végre érteni a különbséget a két álláspont között, mert ismét különféle kísérletek történnek a fogalmak csodálatos össze-zavarására. A régi rendszer kezdetben kapcsolta a katonai kérdéseket, később pedig alkudozni kezdett róluk. A véderő fejlesztése fejében nemzeti követelményeket állított fel. Ezekről alkudozott majdnem egy esztendőn keresztül és hagyta az országot a legteljesebb bizonytalanságban és valóságos alkotmányos zűllésben. Gróf Khuen-Héderváry Károly kormányának is van katonai programja: a kilences bizottsági program. Ő is fejleszteni akarja a véderőt és megalkotni a véderő törvényt. Tehát így rabulizálnak: a mostani kormány is ugyanazt a politikát követi, amelyet ők, csak hogy olcsóbban.

Hát mindenekelőtt ez nem ugyanaz a politika. A kormány nem alkuszik a hadvezetőséggel, hanem programot ad, amelylyel áll vagy bukik. A kormány a véderő reformját és a kilences bizottság programját is a nemzet érdekében akarja megvalósítani és nem a saját hatalmi pozíciója érdekében. Megakarja valósítani, mert ez a politikai meggyőződése. Nem koncessziókat kér, hanem reformokat gér, melyet szükségeseznek tart a nemzet, de a hadsereg fejlődésének érdekében is. Nem megy rejtélyes kibontakozási programokkal alkudozni, rejtélyes hatalmakkal, hanem felállítja a maga programját és vagy megvalósítja, vagy elmegy.

Vagy elmegy. Ezen van a hangsúly. A régi rendszer nem akart elmenni, csak alkudozni. Addig nem emelhet létszámot, míg nem

kap vívmányokat. Neki sem az egyik, sem a másik nem volt lényeges. Meggyőződés egyiket sem kötötte, csak a hatalmi érdek. Ha sikerült volna a kérdést továbbra is kikapcsolni, vigan kormányzott volna tovább. De nem sikerült. És ezért tünteti fel magát a nemzeti ügy martirjának. Ime ez a különbség a kormánypolitika és mai kormánypolitika között, a mely nem akarja a maga felelősségét rejtélyes hatalmakkal való ismeretlen küzdelmek mögé bujtatni.

Egy nemzet, mikor a véderejét fejleszti, nem ad ajándékot és a mikor véderejét nemzeti irányban reformálja, nem kap ajándékot. A kormány pedig nem alkudozó szerv nemzet és király között, hanem a kettő együttes akaratának egyedül felelős végrehajtója. A miniszterelnök csütörtöki beszédéből megérthették a kiket illet, hogy itt most nem alkudozások folynak, hanem egy határozott kormányprogram végrehajtása. Itt nem kölcsönös koncessziókról van szó, hanem reformokról. A kormány a maga javaslatait az országgyűlés elé terjeszti és a felelősséget érte maga vállalja. Ezért nem csak meddő, de igazán mulatságos az az elcsépelet élcelődés az olcsóságról.

Minél olcsóbbak? A koalíció utolsóelőtti, utolsó vagy legutolsó kibontakozás programjánál talán? Nem mulatságos dolog, hogy ők beszélnek olcsóságról, akik a magyar vezényszóval kezdtek és nagy kérdés, hogy a század nyelvénél megállottak volna? Hagyjuk ezt az izetlenséget és hagyjuk végre nyugodni ezt alkusz, koncessziós politikát, a mely a nemzetnek csak megaláztatásokat hozott. Mert olyan kormány áll az ügyek élén, mely az ország többsége által támogatva a maga programja alapján és maga felelősségére viszi az ügyeket.

Az ellenzék pedig akkor jár el helyesen, ha feleli a multat és figyelmét az ország jövő nagy feladatai felé fordítja. Mert ennek a multnak felidézése neki nem dicsőség, az országnak pedig sem haszon, sem gyönyörűség.

URANIA SZINHÁZ

Simonyi-utca I. sz. Szabadság-tér mellett.

1. Bandita. Dráma. — 2. Siremlékek Budapest. Látványos. — 3. Kulisszák mögött. Humoros. — 4. Két fegyenc. Dráma. — 5. A vígéc. Humoros. — 6. Felsőolaszországi sasok. Látványos. — 7. Vak vagy óh szerelem. Humoros. — 8. Habkisasszony. Dráma.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

Előadások este fél 6 órától fél 11-ig.

Az előadások alatt a cs. kir. 33. gyalogezred zene kara játszik. Cukrászda.

Házhoz szállítok: Porosz és magyar bükk-faszén és apított tüzfát.

Kokszot (pirszén.)

Altman Ede

Wesselényi- és Kiss Ernő utcák sarkán.
Telefon 46. sz.

Iskolakönyvek jó és erős bekötését

jutányos árak mellett elvállalja

Zlinszky István és Társa könyvkötészete Aradon.

Doré sóborszesz kitűnő és nélkülözhetetlen háziszer !!

A Doré sóborszesz az összes használatban levő sóborszeszek között az első helyet foglalja el.

A Doré sóborszesz a legjobb hatásának bizonyult mint **bedörzsölő-szer**. mindenféle reumatikus fájdalommal, fejfájás, lábfej, oldalszurás, hatfájás és csuzos bántalmaknál.

A Doré sóborszesz kitűnő szolgálatot tesz **desinficiáló** tulajdonságánál fogva **diphtheria** és **kolera** járványánál.

A Doré sóborszesz belsőleg használva megbecsülhetetlen fájdalom csillapító és gyomorerősítő, ha cukorra cseppentve 20—40 cseppet veszünk be.

Egy üveg ára **utastással együtt 44 fillér.**

Kapható

Hajós Árpád gyógyszerésztárában, **Arad, Andrassy-tér 22.** (a megyeházzal szemben). Vigyázat a „DORÉ” névre!

Maculatura-papír kapható a **Postahivatalban.**

Magyarázat.

Hogy mennyire köztudomása a közönségnek az a tény, hogy

kolerajárvány

veszélyének esetén a tisztaság mellett

legjobb óvszer az

ESTERHÁZY-COGNAC

annak legjobb bizonyítéka a rendkívüli fogyasztás.

Hivatalosan, közjegyzőileg meg van állapítva, hogy az **Esterházy cognacgyár** két Egrot-féle főzőkészüléke

1,752.000 liter bor

termelő képességet foglal magában.

Ez az óriási szám legjobb bizonyítéka annak, hogy **a közönség tudja, mivel védekezék a**

kolera ellen.

Ez a magyarázata **a rendkívüli nagy** fogyasztásnak.

Az Esterházy-cognac mindenütt kapható.

Központi iroda:

Budapest, V., Csáky-utca 14. sz.

2314

Kérjük a címre figyelni.

Verseny Áruház

Asztalos Sándor-utca 4. sz.

A volt Vácz-féle üzletben.

Tisztelettel értesítjük a tisztelt vásárló közönséget a napokban egy nagyobb **parti áru** érkezik, melyben **ugy női-, valamint férfi divat cikkek az eredeti árnál**

50 százalékkal olcsóbban

kerülnek eladásra, mire már most felhívjuk a t. vásárló közönség becses figyelmét.

A nagyérdemű vásárló közönség becses pártfogását kérjük tisztelettel

180

Geiger Gyula fiai

Délmagyarország legnagyobb csipke áruházának fiókja.

Meglepő olcsó árak.

Elmulasztatlan alkalom.

50 százalékkal megakartás.

Zyukszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin-naszalata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utastással együtt **70 fillér.**

Láb és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik ha az izzadó részeket „**Peppo**”-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utastással együtt **1 korona.**

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „**Phenolsav**”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára **70 fillér.**

Hajvesztő

„**Deillon**”. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utastással együtt **1 korona.**

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „**Nitter**”. A világ legjobb preservatíva, 6 darab egy eredeti dobozban **2 korona.**

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárban

Arad, Andrassy-tér 22. sz. a. Megyeházzal szemben.

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Részvényaláírási felhívás.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaságnak 1910. évi október hó 30-án tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározatott, hogy az intézet részvénytőkéje 7500 darab 160 korona n. é. új részvény kibocsátása által 2.400.000 koronáról 3.600.000 koronára felemeltessék. Ezen határozat alapján ezennel a régi részvények birtokosainak a fentemlitett 7500 darab részvényt a következő feltételek mellett ajánljuk fel átvételre:

Két darab 160 korona n. é. ötöd részvény alapján egy darab új 160 korona n. é. és két darab 800 korona névértékű egész részvény alapján pedig öt darab új 160 korona névértékű részvényre az elővételi jog 1910. évi november hó 1-től november hó 15-ig bezárólag gyakorolható a régi részvényeknek az intézet pénztáránál (Aradon, Andrásy-tér 21. szám, I. emelet) való bemutatása mellett, mely alkalommal azon körülmény, hogy az illető részvény alapján az elővételi jog igénybe vétetett, a részvényen „1910. évi elővételi jog gyakorolva“ lebélyegzéssel kitüntették. A részvényesek egyidejűleg azonfelül előjegyezhetnek szintén a fentebb említett határidőn belül az elővételi jog gyakorlása után még fennmaradó összes részvényekre és ezen előjegyzők közt az elővételi jog által igénybe nem vett részvények — részvényeik és az aláírások arányában — fognak kiosztatni.

1910. november 15-én túl az elővételi jog gyakorlása nem érvényesíthető.

Az új 160 korona n. é. részvények átvételi árfolyama 200 koronában állapítatik meg, melyből 160 korona a részvénytőkére, 40 korona pedig — a kibocsátási költségek és adó levonása után — az általános tartalékalapra fog iratni.

A befizetések az intézet pénztáránál következőképpen teljesítendőek:

100 korona az elővételi jog vagy előjegyzés gyakorlásánál.

100 korona és a II. fokú bélyegilleték 190 november 15-től december 10-ig. Szabadságában áll azonban a részvényeseknek mind a 2 részletet a kitűzött határidőn belül is befizetni.

Tuljegyzés esetén a kiosztás alá nem jutott részvényekre az előjegyzés alkalmával befizetett 100 korona 1910. december 1-től fog a befizetésről szóló elismervény ellenében az intézet pénztáránál visszafizettetni.

Az új 160 korona n. é. részvény csak a jövő 1911. évi nyereségben részesedik, azonban a befizetett 200 korona után a befizetés napjától 1910. évi december hó 31-ig számítandó 5 százalékos kamattal fog az ideiglenes részvény-elismervény bemutatása és az azon levő kamattalvány beszolgáltatása ellenében 1911. évi január hó 1-től kezdve az intézet pénztáránál megtéríttetni.

A befizetésekről szóló elismervények ellen az új részvények 1911. április hó 30-tól fognak kiszolgáltatni.

Amennyiben valamely részlet befizetése az esedékesség utolsó napján nem teljesítették, az alapszabályok 9. § a értelmében az „Arad és Vidéke“, az „Aradi Közlöny“ és a „Függetlenség“ című lapokban a hátralékos részlet lefizetésére felhívás fog közzétéetni és ha a közzétételt követő 45 nap után a hátralékos részlet be nem fizettetnék, az illető részvény megsemmisítetik, ahelyett pedig új részvény bocsátatik ki és a már befizetett részlet a tartalékalap javára esik.

A kitűzött határnapon be nem fizetett részlet után 6%-os késedelmi kamattal fizetendő.

Aradon, 1910. október 30-án.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

igazgatósága.

ARADI IPAR- és NÉPBANK

Hirdetmény.

Az „Aradi Ipar- és Népbank“ f. é. november 10 én megtartott rendkívüli közgyűlése elhatározta az intézet alaptőkéjének felemelését a következő módok és feltételek mellett:

1.

Az intézet alaptőkéjét 2.250.000 koronáról 3.500.000 koronára felemeli és ezen célból 3125 drb. egyenkint 400 korona n. é. új részvényt bocsát ki, mely részvényekből 2813 drb. a régi részvények birtokosainak felajánlatik, míg a fenmaradó 312 drb. részvényt kibocsájtási árban a tisztviselői nyugdíjalap veszi át.

2.

A részvények kibocsájtási, illetve átvételi árfolyama 500 koronában állapittatik meg.

3.

Részvényjegyzési határidő: **1910. december 15.**

4.

A kibocsájtandó új részvényekre a jelenlegi részvényeseknek elővételi joguk van, mely elővételi jog legkésőbb **1910. december 15-ig** gyakorlandó. Azon részvényesek, kik elővételi jogukat ezen időig nem gyakorolják, igényeiket elvesztik s az ilykép szabaddá vált új részvények szabad kézből való értékesítésére az igazgatóság jogosított.

5.

Minden lebélyegzés végett bemutatandó két régi részvény alapján egy új részvényre, egy régi részvény, vagy két részvény-utalvány alapján pedig egy fél részvénynek megfelelő részvény-utalványra gyakorolható az elővételi jog.

Egy részvény-utalvány alapján egymagában elővételi jog nem gyakorolható.

6.

A részvények, vagy részvény-utalványok, melyek alapján az elővételi jog gyakoroltatik, intézetünk központjában bemutatandók s azon körülmény, hogy az elővételi jog érvényesített, a részvény, vagy részvény-utalvány lebélyegzése által (Elővételi jog gyakorolva 1910.) állapittatik meg.

7.

A befizetések részvényenkint a következő határidőkben teljesítendőek:

1. **1910. november hó 11-től 1910. december hó 15-ig** az elővételi jog gyakorlása alkalmával **250 korona** és a fokozatos bélyeg-illeték.

2. **1911. január hó 31-ig 250 korona** és 1911. január 1-től számítva 6%-os kamat.

A fizetésekről ideiglenes elismervény állittatik ki.

A folyó évben teljesített részletbefizetések után, a befizetés napjától 1910. december 31-ig 5% os kamat fog megtérítettetni.

Minden késedelmes befizetés után 6%-os késedelmi kamat fizetendő.

8.

Valamennyi részlet és a bélyegilleték lefizetése után, az ideiglenes elismervények új részvényekkel, illetve részvény-utalványokkal lesznek kicserélve az igazgatóság által meghirdetendő időben.

9.

9. Az új részvények és részvény-utalványok tulajdonosai 1911. január hó 1-től kezdve az üzleteredményben, valamint az alapszabályok szerint a részvényeseket megillető összes jogokban a régi részvényesekkel egyenlően részesednek.

Ezen közgyűlési határozat alapján az intézet jelenlegi részvényesei tisztelettel felhivatnak, hogy az őket megillető elsőbbségi jogukat **folyó évi november hó 11-től december hó 15-ig terjedő határidőben minden igényük különbeni elvesztésének terhe alatt** gyakorolják.

Arad, 1910. november hó 11.

Aradi Ipar- és Népbank

Szalay s. k.

Hehs s. k.